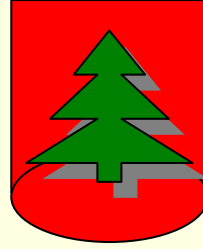
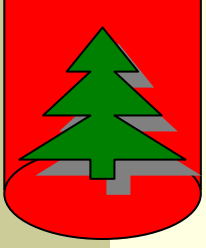

TÜRK ŞAMLAR AİLE DERNEĞİ - KURULUŞ 1985

ŞAMLAR POSTASI

SAYI 1 – OCAK 2009

ŞAMLAR POSTASI

AYLIK TÜRK ŞAMLAR AİLE DERNEĞİ YAYINLARI

- OCAK ayı sayı içeriği.
- Önsöz
- Dil kursları
- Elektrik hattı projesi
- Köy yardımı
- Norveçte türkler ve yabancılar (Statistisk Sentralbyrå - SSB)
- Küresel finansal ve ekonomik durumlar (3. bölüm).

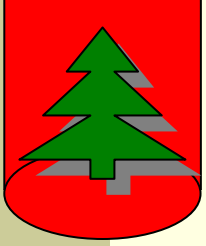
TÜRK ŞAMLAR AİLE DERNEĞİ

Lokal adresi:
Maridalsveien 3
0403 OSLO

Posta adresi:
Postboks 4495 Nydalen

Yazı işleri sorumlusu:
Seyit Ali Cenar

Telefon:
41 51 61 63

ŞAMLAR POSTASI

Önsöz.

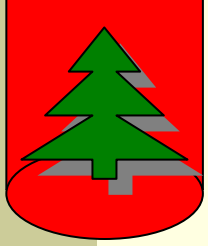
Sayın okurlar!

Ocak ayı sayısında çeşitli konulara yer verilirken ağırlık Norveçte yaşayan türkler ve diğer yabancılar üzerinde yapılan araştırmaların sonuçlarını bulabilirsiniz. Diğer konular her zamanki gibi bazı kısa duyuru ve bilgilendirmeler ve herkezi genelde ilgilendiren konulardır. Ayrıca finansal ve ekonomik durumlar değerlendirmesinin 3. bölümünü okuyabilirsiniz.

Oslo, ocak 2009
Seyit Ali Cenar

ŞAMLAR POSTASI - SAYI 1 - OCAK 2009
Copyright

ŞAMLAR POSTASI

Duyurular

Norveççe dil kursları

Oslo belediyesi, Utdanningsetatı tarafından Norveççe yeni gelen kişiler için norveççe dil kursları düzenlenmektedir. Norveç 2005 yılından önce gelen kişiler 2010 yılına kadar karşılıksız dil kursları alabilirler. Yeni kurallar gereği bu kurslar 2010 yılından sonra paralı olacaktır. 2005 yılından sonra gelen kişiler ise oturma izni alabilmek için zorunlu norveççe dil kursuna gitmiş olmaları gerekmektedir. Bazı kişiler öne sürülen koşullara uygun ise 300 saate kadar varan dil kurslarına gidebilirler. Bu kurslar oturma izni alındıktan 3 sene içerisinde tamamlanması koşulu vardır. Başvuru yaparken pasaport, oturma iznini gösteren belge ve fotoğraflı kimlik kartı gerekir. Daha geniş bilgi için Oslo VO Servicesenter, tlf 23470000 arayabilirsiniz. 1 eylül 2008 yılından itibaren vatandaşlık için başvuranlar (18-55 yaş arası olanlar) 300 saatlik norveççe kursundan geçmek yada yeterli norveççe dili bilgisi olduğunu kanıtlamak zorundadır. Bunun dışında oturma izni alabilmek için norveççe dil kursu almış olması koşulu vardır. ■ **Kaynak: S. A. Cenar**

Şamlar köyü elektrik hattı projesi.

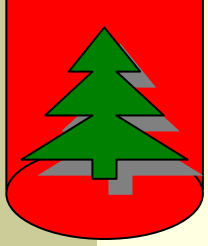
Bir zamandır devam eden Şamlar köyü elektrik hattı yenileme çalışmaları tamamlanmış duruma getirilmiştir.

Tüm giderleri devlet bütçesinden karşılanan çalışmalar sonucu bundan böyle köyün elektrik gereksinimi Beyşehir (Soba üzeri) yönünden getirilecek olan enerji sayesinde karşılanacaktır. Daha önce Seydişehir yönünden gelen hatta yaşanan sorunlardan dolayı ve bu sorunların düzeltilmesi ve onarılmasının bir çok zorlukları da beraberinde getirdiğinden bu çözüme gidilmiştir.

Hat yenileme çalışmaları köy bütçesine dokunulmadan tamamen devlet tarafından üstlenilen ve yapılan bir iş olarak sonuçlanmıştır.

Edinilen bilgilere göre toplam giderlerin karşılığı bir milyon yüzyetmişsekiz bin kron, 1.178.000 kron olmuştur (264.000 YTL).

Şamlar köyüne ve kullanacak olan insanlara hayırlı olmasını dileriz. ■ **Kaynak: S. A. Cenar**

ŞAMLAR POSTASI

Köy işleri

Para toplama kampanyası son sonuçları

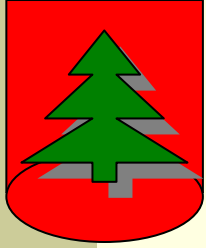
Bilindiği gibi köydeki devam eden projeler için toplanan paralar gönderildi. Gelen bilgilere göre su ve kanalizasyon işleri aralık ayının ortasında tamamlanmıştır.

Yine ek olarak aralık ayında gönderilen paralar yerine ulaştı. Yukarıdaki belirtilen miktar Köy Muhtarlığına gönderilmiştir. Son gönderilen 15.000 kron işlerin tamamlanmasından dolayı bu sene bahar aylarından köyün yollarına dönecek taşlar için kullanılacaktır.

Ayrıca toplanan paraların toplu ve kesin sonuçları belirlenmiştir. Sonuca göre proje için yaklaşık 205.000 kron toplanmıştır. Bu paraların bölgeler arası dağılımı yandaki tabelada gösterilmiştir.

Yinede kampanyaya daha önce katılamayan kişiler var ve katkıda bulunmak istiyorlarsa dernek hesabına bağışta bulunabilirler. ■
Kaynak: S. A. Cenar

	<u>YTL</u>	<u>NOK</u>
Beyşehir	6.686	31.759
Almanya	2.307	10.958
Oslo	8.060	36.600
Drammen	8.205	38.600
Şamlar köyü	3.870	18.383
İzmir	6.500	30.875
Kaymakamlık	8.000	38.000
TOPLAM	43.628	205.175

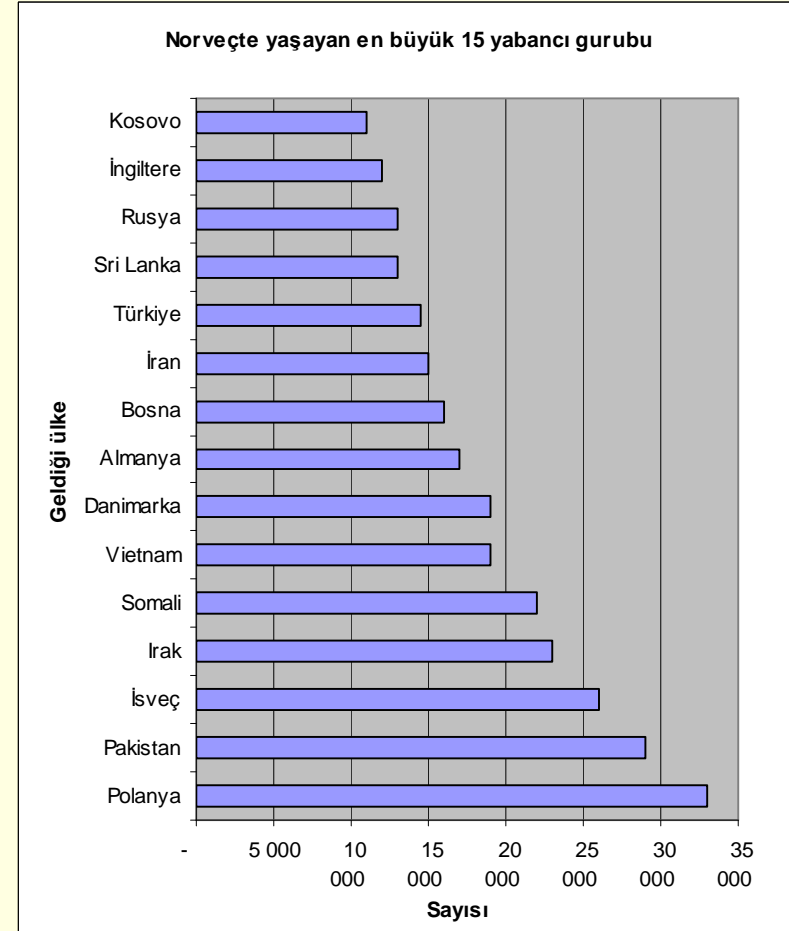

ŞAMLAR POSTASI

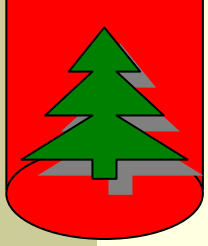
Norveçte yaşayan türkler ve istatistikler.

Bu sayıda Norveç genelinde türkler ve diğer yabancılar üzerinde yapılan ve Norveç İstatistik Veriler Kurumu olan "**Statistisk Sentralbyrå**" (**SSB**) nun yapmış olduğu araştırmaların içeriklerine ve sonuçlarına yer verilerek öncelikle türkeleri ilgilendiren konular ele alınacaktır.

1970 li yılların başından itibaren Norveç gelmeye başlayan türkler o zamanlar en büyük yabancı gruplar arasında yer alırken günümüzde bir çok diğer guruptan sayı bakımından geri sıralarda kalmıştır. Ne kadardır türklerin sayısı o zamanda bu güne kat kat çoğalsada 90 lı yılların başında artış gösteren mülteci ve ilticacı akını sonucu sayı olarak fazla göze batmamaktadır. İstatistiki araştırmalar iş göçü sonucu ile gelen ve diğer nedenlerden dolayı Norveç gelenlerde ayırım yapmadan tüm yabancılar üzerinde değerlendirmelerde bulunmuştur. ■ **Kaynak: S. A. Cenar**

Şekil 1: Norveçte yabancı gurupların sayısı – ilk 15

ŞAMLAR POSTASI

Norveçte yaşayan türkler ve istatistikler.

Norveçte yabancılar.

Norveçte günümüzde 213 ülkeden gelen yaklaşık 460.000 yabancı yaşamaktadır. Yabancıların tanımlaması norveç bir başka ülkeden göç eden kişi yada norveçte ikiside yabancı uyruklu olan kişilerin çocuklarıdır. Toplam nüfuzun 9,7% ni oluşturur (toplam nüfuz 4.787.000). 1990 - 2007 yılları arası 328.000 bin kişi norveç göç etmiştir. Bunların 21% iş göçü, 11% yüksek eğitim nedeniyle göç, 38% mülteci ve ilticacı, 13% aile birleşmesi ve 17% evlilikten kaynaklanan göçdür.

Norveçte bulunan tüm beledeyi sınırları içerisinde yabancı uyruklu bulunmaktadır. En fazla yabancı Oslodadır. Sayısı 140.000 dir ve Oslonun 25% ini oluşturur. Yabancıların sadece 20% si 15 seneden fazla zamandır Norveçte yaşamaktadır. 40% ise son 4 sene içerisinde ülkeye göç etmiştir. Buda göçün son yıllarda ne kadar çok arttığını göstermektedir.

Türklerin durumu

Norveçte yaşayan türklerin sayısı yaklaşık 14.500 dir. Bunların 5.500 ü Osloda, 2.300 ü Drammende yerleşmiştir. Norveç gelen türkler genellikle iş göçü nedeniyle ve evlilikle gelmiştir. 1996-2005 yılları arası evlenen her 4 türkten 3 ü eşini Türkiyeden getirmiştir.

Türklerin diğer yabancı gurupları ile karşılaştırınca göze çarpan farklılıklarından en önemlileri arasında eğitim seviyesinin çok düşük olmasıdır. Bu hem 1. nesil hemde genç nesiller için geçerlidir. Genç nesiller daha fazla eğitime yönelmiş olsada ülke ortalamasının çok altlarındadır.

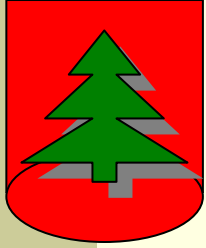
Türkler arası çalışma oranı erkeklerde 57% ve kadınlarda 37% lerdedir ve yine yabancılar arasında alt seviyelerdedir. Gelir ortalamasında Somalilerden önce sondan ikinci durumdadır. Son seçimlerde türklerin sadece 43% ü oy hakkını kullanmıştır.

Türklerin Norveç gelişi 70 li yıllarda yoğunluk kazanmış ve 1976 yılında 1.392 türk ülkede yaşamakta idi. Bugün bu sayı değinildiği gibi 14.100 dür. Buna ek olarak türklük bağı olanlar ile bu sayı 16.300 dür.

Vatandaşlık

O zamanlar sadece pakistanlı ve yugoslavyalıların sayısı türklerinkinden fazla idi.

Norveçte yaşayan türklerin 25% 20 seneden fazla norveçte yaşamaktadır.

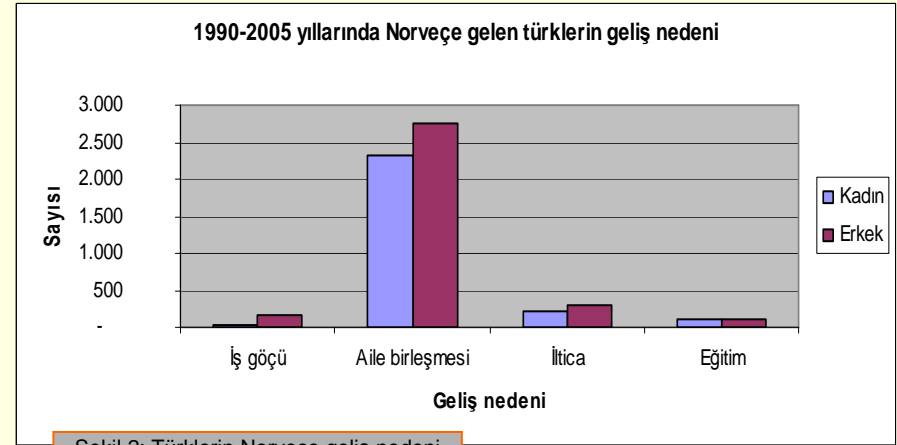
ŞAMLAR POSTASI

Norveçte yaşayan türkler ve istatistikler.

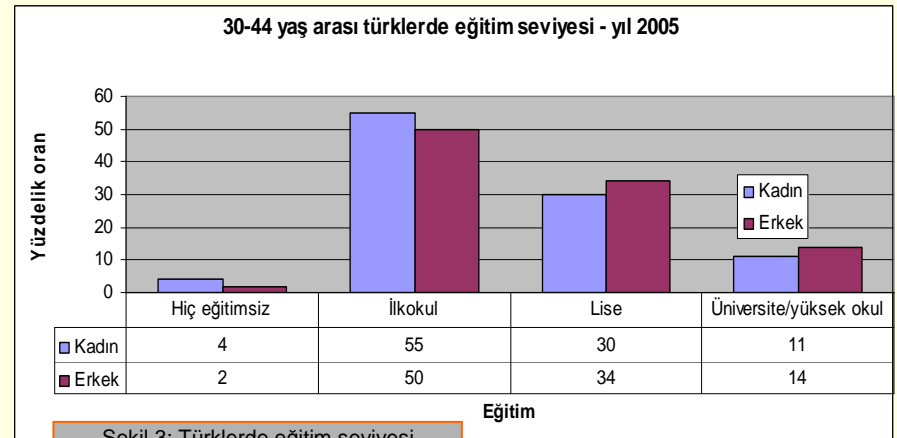
Bir 25% i, yani ülkede yaşayan her dört türkten biri sadece son dört yıldır Norveçte yaşamaktadır. Buda son dört yılda yaşanan göçün boyutunu göstermektedir. Yularındaki sayılar gösteriyorki türklerin 50% si 5 ile 19 yıldır burada yaşamaktadır. Türklerin bir özelliği ise Norveçte 20 yıldan fazla yaşamış olanların oranının yüksek olmasıdır. Türkler bu özelliği pakistanlı, hindistanlı, vietnamlı, faslı ve filipinlilerle paylaşmaktadır. 2006 yılı sonunda türklerin 74% Norveç vatandaşlığına geçmiş bulunmaktadır. Bu da Norveçte uzun süre oturmuş olduğunu gösterir. 1977 yılında 2005 yılına kadar 8.993 türk Norveç vatandaşlığına geçmiştir.

Çekirdek aile

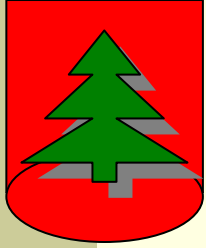
2001 yılı nüfus sayımı sonuçlarına bakıldığında her 10 türk ailesinden 6 sında 18 yaş altı çocuk bulunmakta idi. Bu sayı hem diğer yabancılarla hemde norveçlilerle karşılaştırılınca çok yüksek olduğu görülmektedir (diğerlerinde her 10 aileden 4ü). Türk ailelerinin 5% inde büyük yaşta (18 yaşından yukarı) çocuklarla beraber yaşadığı da gözükmektedir.

Şekil 2: Türklerin Norveçte geliş nedeni

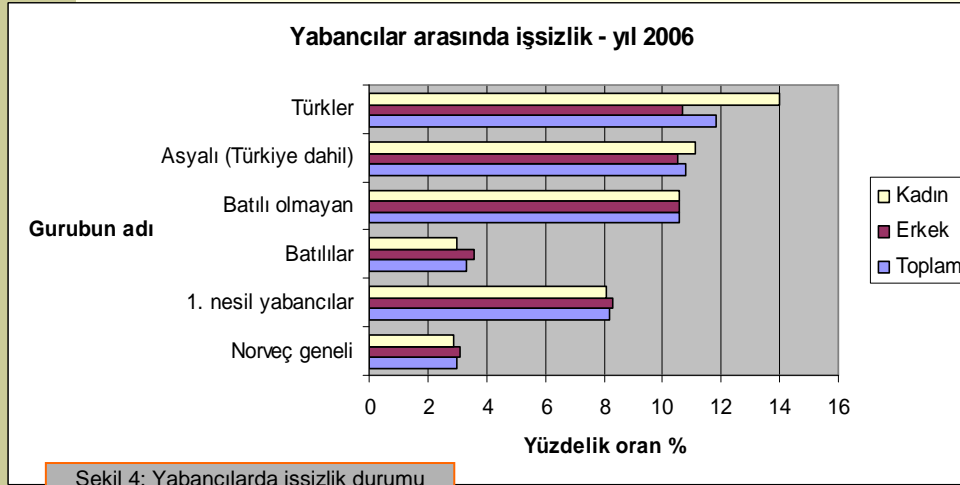

Şekil 3: Türklerde eğitim seviyesi

ŞAMLAR POSTASI

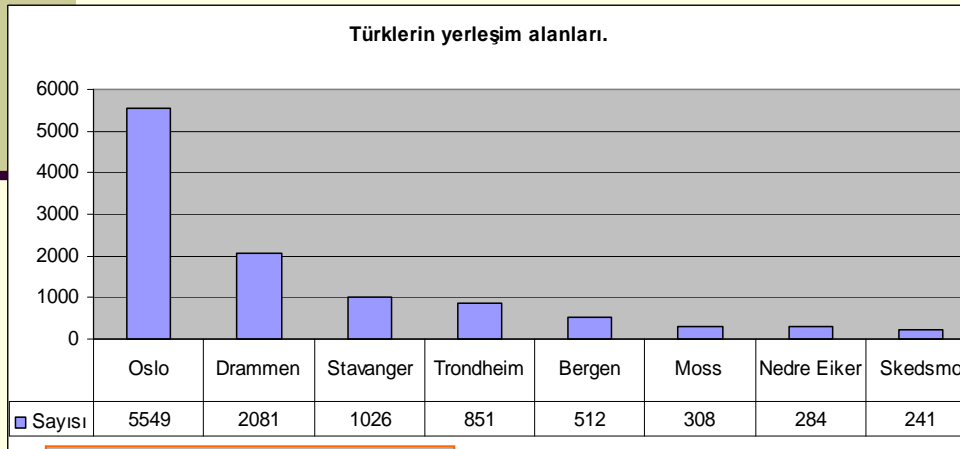
Norveçte yaşayan türkler ve istatistikler.

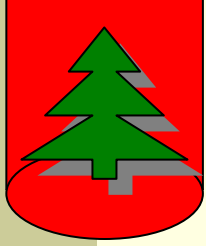

Türklerin 8,5% yalnız ve 8% i çocuksuz aileler olarak istatistiklerde gözükmetedir. 7% i ise çocukları ile beraber yaşayan tek fertli ailelerdir Türkler arasında üye sayısı 5 i geçen aileler toplamın 33% ini oluşturmaktadır. Bu norveçlilerle karşılaştırılınca bunların iki katı, diğer yabancılarla karşılaştırılınca ise (pakistanlı, somalili, iraklı) daha düşüktür. Ortalama sayı ise 3 dür. Bu alanda sadece pakistanlıların ortalama sayısı daha yüksektir (3,5).

Doğurganlık

Norveçte yaşayan 1. nesil türkler ve aynı anda yaş gurubu 35-44 olan kadınlar arasında ortalama çocuk sayısı 2,6 dır (2004 verileri). Bu sayı norveçli kadınların ortalamasında çok yüksektir (2,0). Yine Asya kökenli kadınlarınkindende yüksektir (2,2). Bu yaş gurubundaki türk kadınlarının çocuklarının 70% i Norveçte doğmuştur. Yine bu gruptaki türk kadınlarının 23% 4 yada fazla çocuk sahibilerdir. Norveçliler için geçerli olan oran ise 8% dir.

ŞAMLAR POSTASI

Norveçte yaşayan türkler ve istatistikler.

Kontantstötte

'Kontantstötte' olanağından faydalanan türk çocuklarının oranı 87% dir. Diğer yabancı uyruklular arasındaki ortalamadan yüksektir (78%). Toplumdaki genel ortalamadan ise çok daha yüksektir (62%). Buda gösteriyorki anneler küçük yaştaki çocukları ile beraber evde kalmayı seçmektedirler (yada parayı seçiyorlar).

Eş durumu

20 yaşı üzeri türkler arasında 75% i ya evli yada bir eşle beraber yaşamaktadır. Bu da hem diğer yabancılar hemde genelle (62%) karşılaştırıldığında çok yüksek bir orantıdır. Türkler arasında 30 yaş üzeri olupda evli olmayan yada hiç evlenmemiş olanların sayı düşüktür.

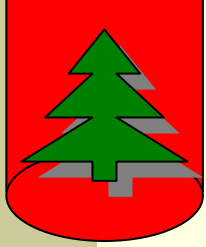
Konut

Türklerin 62% kendi ev sahibidir. 38% ise kiracı olarak oturmaktadır. Ülke genelinde halkın 82% kendi ev sahibidir. Türkler arasında sayıları düşük olmasının nedenlerinden biri nüfuzun genç olması ve Oslo da oturanların oranının yüksek olmasıdır.

Gençler genelde ev kiralarken Oslo gibi pahalı bir şehirde kiralaayanların oranı ev sahiplerinin oranından yüksektir.

Evlilik

Türkler (birinci nesil) genelde ve büyük ölçüde diğer türklerle evlenmektedir. 20 ile 44 yaş arasındakilerde erkek fazlalığı bulunmaktadır. Türklerin erkeklerde 12% si ve kadınlarda 8% i diğer yabancı uyruklu olmayan kişilerle evlenmiştir. Hem erkekler hemde kadınlar arasında 75% i Norveç dışında yaşayan bir kişi ile evlenmiştir. Erkeklerin 72% sı eşini Türkiye den getirmiş, kadınlar da ise bu oran 75% dir. Yeni nesiller de birinci nesil gibi eşlerini Türkiyeden getirtmektedir ancak eşini Norveçte bulanların sayı artmaktadır. İkinci nesil 18 yaşı üzeri türkler arasında evlilik oranı sadece 37% dir ve evlenenler genç yaşta evlenmiştir. Görülen tablo yinede gençler arasında evliliğin geç yaşlara ertelendiği göstermektedir.

ŞAMLAR POSTASI

Norveçte yaşayan türkler ve istatistikler.

Yerleşim bölgeleri

Türkler Norveçin tüm 'fylke' (19 fylke) ve 236 belediyesinde yerleşmiş durumundadırlar. 40% Osloda oturmaktadır (5.549 kişi). Osloda her 100 kişiden 1 i türkdür. Oslodan sonra Buskerud fylkesinde türkler yoğunudur (2.591 kişi). Sırasıyla Rogaland (1.328 kişi), Akershus (1.052 kişi), Sör-Trøndelag (883 kişi), Hordaland (637 kişi) ve Östfold (583 kişi) gelmektedir (2006 verileri). Belediyelere baktığımızda Oslo ve Drammen en fazla türkün yaşadığı yerlerdir. Drammende türkler nüfuzun 3,6% sını oluşturmaktadır ve türklerin oturduğu en kalabalık şehirdir. Oslo belediyesi sınırları içerisinde ise tüm semtlerde türkler vardır ve ağırlık doğu semtlerindedir. En yoğun yaşanan semt ise 'Bydel Alna' dır. Burada nüfuzun 2,6% sını oluştururlar. Bydel Søndre Nordstrand (2,3%) ve bydel Grorud (2,2%) ise türklerin yoğun yaşadığı diğer semtlerdir.

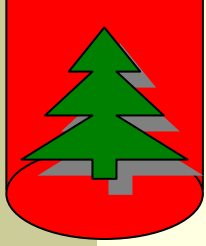
Eğitim

Eğitim alanında yeterli istatistiki veriler bulunmasada genelde yüksek eğitilmiş türklerin oranı çok düşüktür ve 13% seviyesindedir. Yabancı guruplar arasında en düşük olmakla beraber ortalamanın 14% gerisindedir. Buda çok yüksek bir sayıdır. Erkek ve kadın arasındaki eğitim oranında ise büyük farklılıklar yoktur.

Birinci nesil türkler arasında ilk okul eğitilmişlerin oranı 52% dir. Lise eğitilmişlerin oranı ise 32% de kalmaktadır. Diğer yabancılarda ise sadece ilk okul eğitilmişlerin oranı 39%, norveçlilerde ise 21% dir. Buda türkler açısından katedilecek çok uzun yol olduğunu göstermektedir.

19-24 yaş arası birinci nesil gençler arasında yüksek eğitime gidenlerin oranı sadece 8% dir. Bu sayı norveçlilerde 31% diğer yabancılarda ise 18% dir. İkinci nesilliler arasında ise bu sayı türklerde 15% ve norveçlilerde 33% dür. Yinede yabancılar arasında en düşük orandır. Önemli bir farklılık ise yüksek eğitim gören türk kadınlarının oranının (20%) türk erkeklerinin (10%) oranından çok daha yüksek olmasıdır. Lisede okuyan erkeklerin (20%) sayısı ise kadınların (14%) kinden yüksektir.

Buda eğitim alan erkek ve kadınların sayı olarak yaklaşık aynı seviyede olduğunu göstermektedir. 16-18 yaş arası lise eğitimi gören türklerin sadece 65% liseye gitmektedir. 35% i liseye gitmemektedir. Sadece Somaliler ve Afganistandan gelen kişiler bu alanda türklerden kötü durumdadır. İkinci nesil türkler arasında durum biraz daha iyidir ve 80% ni lise eğitimi almaktadır. Yinede genel olan katılım oranı 89% dan çok düşüktür.

ŞAMLAR POSTASI

Norveçte yaşayan türkler ve istatistikler.

İş hayatı

Çalışan türklerin oranı 50% dir. Erkekler de 59% kadınlarda 37% dir. Kadın ve erkek arasındaki fark ise diğer guruplar arasındaki farktan büyüktür (22%). Norveç toplumunda genelde çalışanların oranı 72% dir. Birinci nesillere bakıldığında çalışma oranının düştüğünü görmekteyiz. Bunun nedeni ise 1970 li yıllarda Norveçe gelen türkler iş piyasasını terk ederek öncelikle erken emekli olmuşlardır. O zamanlarda iki yada fazla işde çalışan bu kişiler artık sağlık nedenlerinden dolayı bu seçeneği seçmiştir. Bu durum pakistanlı ve faslılar için de geçerlidir.

Çalışma alanları

Çalışma alanlarına bakıldığında türklerin çalışma olasılığının yüksek olduğu meslekler öncelikle otel ve restoran sektörü 64% (garsonluk, pizza ve kebab satıcısı ve benzeri) , diğer hizmetler sektörü 19% (temizlik vb.) ve ulaşım sektörüdür 16% (taksicilik, otobüs şoförü, postacılık, taşımacılık vb). Türklerin hemen hemen hiç uğraşmadığı meslekler arasında ise bankacılık, sigortacılık ve benzeri işler vardır 0,5%. Türklerin 3,7% si kendi işyeri sahibidir.

İşsizlik

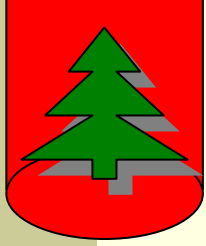
2006 yılı ilk çeyreğinde birinci nesil türkler arasında işsizlik oranı 12% idi. Erkeklerde 10,7% kadınlarda 14%. Türklerde işsizlik Norveç genelindeki işsizlikle karşılaştırıldığında ise 4 kat daha fazladır (birinci nesil türkler).

Gelir dağılımı

Gelir dağılımında türkler düşük gelirli durumundadırlar. Sadece Somalilerin önündedir. 2004 yılında ortalama gelir yaklaşık 331.000 kron olmuştur. Bu sayı genelde yabancılarda 390.000 kron ve 3. dünyadan gelen yabancılarda 366.000 kronur. Norveçlilerde ise 576.000 kronur. Yine türkler sosyal yardımı ve benzeri devlet desteği alan en büyük gurubu oluşturmaktadır.

Seçimler

Seçimlerde katılım ve oy verme oranı düşük olan türklerde öncelikle yaşlı kişiler ve kadınlar oy hakkını kullananlardır.

ŞAMLAR POSTASI

Norveçte yaşayan türkler ve istatistikler/ duyuru

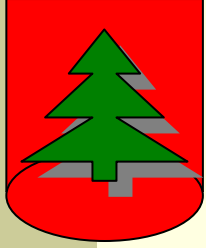
Türkler Norveçe gelen ilk yabancı guruplardan biride olsa eğitim alanında ve iş alanında Norveç toplumuna en az entegre olan guruplardan biridir. İkinci nesil türkler birinci nesil türklerden bu alanlarda daha fazla ilerleme göstermektedir. Yinede diğer yabancı guruplarla karşılaştığımızda çok gerilerde kalmaktadır. İş hayatında ise durum aynı izleri göstermektedir.

Türklerin genelde Norveçe geliş nedeni evlilik olduğundan ve yüksek yaşta geldiğinden hem dil konusunda hemde iş hayatında topluma tam uyum sağlayamamıştır. Mülteci ve ilticacıların faydalanabildiği haklardan da faydalanamamaktadır. Bu guruplara verilen devlet destekli dil eğitimi ve benzeri olanaklar eşini kendi seçeneğiyle Türkiyeden getirenler için geçerli değildir. Okuma alışkanlığında yetersiz olduğu durumlarda ve aynı anda Norveçte önceden yerleşmiş bir türk toplumu bulunduğundan dışa açılma gereksinimi de görülmemiştir.

Sonuçta türklerin aşması gereken bir çok büyük engeller vardır. En önemlisi genç nesillerin zaman kaybetmeden eğitime ağırlık vermesi önem taşımaktadır.

Diğer yandan sosyal yapılanmada diğer guruplardan değişik durumlar yönlendirici olmaktadır. Eğitime ağırlığın verilememesinin en büyük nedenlerinden biri erken evlilikdir. SSB nin yaptığı araştırmada görüldüğü gibi türkler genç yaşda evlenmekte. Ortalama evlilik yaşı genelde yüksek eğitime başlama yaşına denk bir zamana geldiğinden gençler aile içi istek ve baskı sonucu evliliği seçmek zorunda kalmaktadır. Bu da büyük ölçüde yüksek okul ve üniversiteye gitmek isteyenlerin karşılaştığı en ciddi sorunlardan biridir. Evlilikle beraber gelen aile yapılanması ve konut almak amacı ile alınan borçlar gelecekte eğitim almak isteyenlerin önüne yine engel olarak çıkmaktadır.

Bir başka etken halen bir çok kişinin gözünde bu ülkeye çalışmak için geldiği için en büyük amacın para kazanmak olduğu inancı ve böylelikle yeterli okuma ve eğitim isteği olmaması rol oynamaktadır. Birde gelen türklerin çoğunun eğitim seviyesinin düşük olması ve eşini Türkiyeden getirmesi bu geleneği sürdürmektedir. ■ **Kaynak: SSB ve S. A. Cenar**

ŞAMLAR POSTASI

Norveçte yaşayan türkler ve istatistikler

- Yapılan diğer araştırmalar ve anketlere göre (ankete katılanların sayısı 297 kişi) türklerin 85,2% si Türkiyede toprak sahibi olmadığını söylemiştir. Toprak sahibi olduğunu söyleyenlerin oranı ise sadece 13,8%.
- Türkiyede ev sahibi olduğunu söyleyenlerin oranı 35,4%, yok diyenlerin sayısı ise 64,6% olmuştur.
- Türkiyede yakınlarına para yardımında bulunduğunu söyleyenlerin oranı 51,2%, yardımda bulunmuyorum diyenlerin sayısı ise 48,5%.
- Türkiyeye geri dönmeyi düşünüyormusun sorusuna ise 23,6% sı yaşlandığımda dönerim derken, 10,8% i gelecek 5-10 yıl içerisinde ve 4,0% ü de önümüzdeki 5 yıl içerisinde dönerim demektedir. Türklerin 34% ü Türkiyeye dönme planları bulunmadığını söylerken, 27,6% sı bu konuda fikri bulunmadığını belirtiyor.
- Irkçılıkla karşılaşp karşılaşmadığı sorusuna türklerin 48,8% i ırkçılıkla karşılaşmadığını belirtirken, 25,6% sı bir alanda ırkçılıkla kaşılaştığını, 17,5% i iki alanda ırkçılıkla kaşılaştığını, 6,7% si ise üç alanda ırkçılıkla kaşılaştığını belirtiyor. ■ **Kaynak SSB 2005/2006**

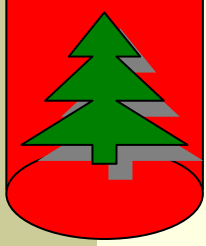
DUYURU – GAZZEYE YARDIM:

Sayın okurlar.

Son zamanlarda herkezin farkına vardığı ve sürekli radyo ve televizyonlarda yakından izlediği GAZZEDE gelişen olaylar bir çoğumuzu hem üzdü hemde duygulandırdı. Uzakta olamamıza karşın büyük dikkatle izlediğimiz gelişmeler sonrası geriye yıkılan evler, sakta kalan çocuk, kadın, yaşlı ve genç insanların çilelerini izledik ve sanki yaşadık. O anda ve o durumda bir şeyler yapamadık yardım edemedik ancak halen geç kalınmış sayılmayız.

Tüm okurları Gazze halkına yardımda bulunmaya davet ederek herkezin gönlünden ne koparsa bu konuda destekte bulunmasını dileriz. Toplanan paralar ya Norveçte bulunan yardım kurumları aracılığı ile (Røde Kors, Norsk Folkehjelp vb) yada Türkiyede bulunan yardım kurumları aracılığı ile (Kızılay) yerine ulaştırılacaktır. Desteklerinizi dernek hesabına yatırabilirsiniz: **0540.08.33240.**

Konuyla ilgili sorusu olan varsa S. Ali Cenar ı arayabilir.

ŞAMLAR POSTASI

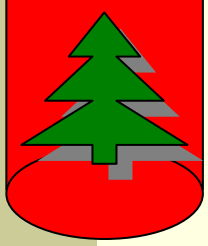
Finansal ve ekonomik durumlar

■ Küresel finansal krizin çıkış noktası.

Daha önceki yazılarda değinildiği gibi krizin çıkış noktası Amerika Birleşik Devletleri (ABD) de olan gelişmeler olmuştur. En önemli etkenlerden biri ise bir çoğunun bilmediği Amerika Birleşik Devletleri (ABD) ile Çin Halk Cumhuriyeti arasındaki ticaret dengesindeki dengesizlik olmuştur. Günümüzde dünyada ekonomik yapılanma üretilen malların nerde daha ucuza üretilirse sermayesinde üretim tesislerini oraya kaydırması anlamına gelmektedir. Gelir seviyesi yüksek olan ülkeler (Batı Avrupa, ABD gibi) ucuza üretilen kar sağlamak amacıyla üçüncü dünya ülkelerinde üretime ağırlık vermiştir. Hem o ülkelerdeki piyasalara kolayca girmek ve gümrük ve vergilerden kurtulmak için hemde düşük maaşlı insan gücünden faydalanmak için. Bu durumda Çin Halk Cumhuriyeti sınırsız kalabalık insan gücü, gelişen ekonomisi ve ucuz işçilik dolayısı ile batılı şirketlerin en önemli üretim seçeneği haline gelmiştir.

İstikrarlı siyasi durum ve yönetim de bunu kolaylaştırmıştır (ne kadar demokrasi eksikliği olsada) . Geniş ve büyük bir piyasa olmasında üretilen malların hem Çinin kendi iç piyasada hemde diğer dünya ülkelerine satılması olanaklarını ortaya çıkarmıştır. Son 10 yılda Çinin yıllık büyüme hızı bunu açıkça gösterir. Bu oran ortalama 10% civarındadır ve dünyanın fabrikası haline gelir.

Üretilen mallar genelde alım gücü yüksek olan Batı Avrupa ve ABD ye ihraç edilir. Çinliler elde ettikleri karı ve kazancı, üretim giderleri ve işçi maaşlarının ödenmesi dışında kullanmadan tamamıyla merkez bankasına devreder. Normal ekonomilerde tüketime ve iç piyasada yatırımlara yönlendirilen kar, Çin de merkez bankası aracılığı ile tekrar Amerika Birleşik Devletlerine geri gönderilir ve değerli ve güvenilir olan amerikan hazine bonosu ve hisseleri alarak yatırım yapmaktır. Amerikalı tüketiciler sayesinde kazanılan paralar (dolarlar) tekrar ADB ye borç olarak geri gönderilir.

ŞAMLAR POSTASI

Finansal ve ekonomik durumlar

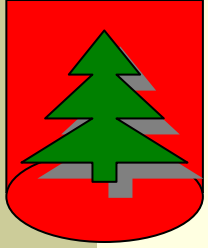
- Çinin ABD den alacaklı olduğu paranın bugünkü değeri 1 trilyon 460 milyar dolardır. İlginç olan taraf bugün örneğin ABD nin Irakta sürdürdüğü savaş Çin Halk Cumhuriyetinden alınan borçlar sayesinde devam etmektedir. ABD nin ticaret açığı, özellikle Çine olan açık, gelecekte ABD ekonomisine çok büyük ve ciddi bir darbe vuracaktır.

Çinden ABD ye akan sermaye amerikalıların çok ucuza para kaynağı sağlamasına yol açarken, faizlerin düşmesine ve ev/emlak fiyatlarının artmasına yol açar. Her geçen gün daha fazla amerikalı daha çok borçlanır. Tüketime dayalı olan amerikan ekonomisi borçlanma sayesinde hiç görülmemiş yeni seviyelere çıkar. Ancak 2007 yılı dönüm noktası olur ve sırasıyla amerikan finans kuruluşları birer birer batır. Çinden borç olarak alınan paralar ABD nin ekonomik ve siyasi dengesinin bozulmasına yol açar.

Ekonomik ve siyasi alanda eski gücünü yitiren ABD gelecekte askeri çözüme dayalı politikalar yerine diplomasi ve karşılıklı görüş alış verişinde bulunan bir güç durumuyla karşı karşıya kalacaktır. Şimdiki gibi savunma bütçeleri sınırsız değil akıllıca kullanılması gerekecek ve Pentagon yeni stratejiler üretmek zorunda kalacak. Yeni oluşacak dünya sorunları durumunda zayıflamış ABD en azından eskisi gibi tek başına değilde diğer ülkelerle ortak eylemler yapmak zorunda kalacaktır.

Çin ise önümüzdeki 15-20 yıl içerisinde ekonomik alanda ABD yi geçmesi beklenmekte. Yakın zaman içerisinde ise (5-8 yıl) dış ticaret fazlalığı sayesinde bir çok alanda daha rahat bir politika izleyebilecektir. Ekonomik alanda döviz rezervleri gerektiğinde ekonomiyi canlandıracak tedbirlere uygun şekilde kullanılabilir durumdadır. Şüphesiz Çin Asyada lider duruma gelecektir.

■ **Kaynak: (S. A. Cenar, CIA Factbook, Aftenposten)**

ŞAMLAR POSTASI

Finansal ve ekonomik durumlar

